

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 16/98

S U M A R

Problema metodologică în dreptul nostru civil (o nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor) de d-l Vespasian Erbiceanu ; —

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație, secția III : *Primăria Hadeștii-Mari cu Dudel Sender ;*

Idem : *Administrația financiară de Argeș cu Preotul Petculescu (fiscal) ;*

Idem : *Ernest Hofer cu Fiscul ;*

Tribunalul Gorj : *Iosif Minof cere menținerea sa în listele electorale ;*

Judecătoria ocol. I București : *Pierre Bellet cu D-ția Poștelor și Telegrafelor ;*

Tribunalul din Quimper : *Nu se poate readuce femeea în domiciliul conjugal manu militari, cu o Observație.*

Problema metodologică în dreptul nostru civil

(O nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor)

Urmarea 9-a (*)

Ni se spune că defectul principal al legii este că ea, ori cât de progresistă ar fi, inevitabil rămâne în urmă de curentul vieții, devine necompletă, învechită, nu mai corespunde cerințelor actualității.

O dată formulate dispozițiile sale, legea stă pe loc nemișcată, în timp ce viața de toate zilele n'are repaos e în continuă mișcare. Așa numita metodă tradițională de interpretare, bazată pe voința și principiile legii, accentuează și mai mult încă această imobilitate a dreptului pozitiv, lărgind tot mai tare abizul dintre acesta și cerințele vieții actuale (¹).

După trecerea oare-cărui timp, legea învechită poate evident fi modificată, sau chiar înlocuită printr-o alta nouă. În asemenea caz însă evoluția dreptului pozitiv se va opera nu continuu și ne-

întrerupt, ci prin salturi periodice, ceea ce evident prezintă un mare inconvenient (²).

„Metoda de interpretare liberă“, *«interprétation par les précédents»*, din contra, corespunde în totul continuității procesului de evoluție socială. Aflându-se sub înrădăcinarea statornică și imediată a vieții de toate zilele, judecătorul mai lesne și mai curând poate găsi mijloacele potrivite de satisfacere a celor mai mici cerințe sociale ce se ivesc (³).

Astfel să exprime Lambert și tot cam așa ne vorbesc cei-l'alți partizani ai «metodei de generalizare».

S'ar părea, la prima vedere, că avantajele și preferința acestei metode nu mai poate fi supusă discuției : — ea ne oferă mijlocul cel mai potrivit de a satisface cerințele noi sociale, — ea înlesnește și stimulează procesul de dezvoltare a dreptului. Lambert nu se îndoiește de loc în această privință, cu toate că, pe de altă parte, cade în unele contradicții greu de explicat.

El e adânc convins că, călăuzite de «noua metodă», instanțele judecătorești vor ști să corespundă tot-d'a-una cerințelor actualității, devenind cu chipul acesta un factor important al progresului social. Pe de altă parte însă noi cunoaștem care este opinia lui Lambert cu privire la recepțiunea dreptului roman ; știm cât a fost de dăunătoare, după părerea lui, influența «romanisticii» asupra dezvoltării juridice a Europei. Dar oare această recepțiune a dreptului roman nu este datorită aceluiași instanțe judecătorești, cari pe atunci se bucurau de o mare libertate sub raportul «interpretării» ; oare această recepțiune n'a fost rezultatul tocmai a „*interprétation par les précédents*“, pe care Lambert o socotea infailibilă ?

Mai mult încă, Lambert, afirmând că legislațiile sufer în genere de un fel de regresivitate cronică, este convins că «metoda de interpretare liberă» va înlesni și stimula evoluția dreptului. În același timp însă Lambert face următoarea ob-

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27 și 28 din 1906.

(¹) Vezi în această privință ideile lui Lambert expuse în studiul *«Le droit civil et la législation ouvrière»*, publicat în *Revue Générale du droit de la législation et de la jurisprudence*, 1904, livr. V.

(²) Vezi Lambert, *La fonction du droit civil comparé*, 1903, pag. 812.

(³) *Ibidem*, pag. 813 și urm.

servare despre Anglia, unde «*interprétation par les précédents*» se ştie că a avut o aplicare mult mai intensivă, de cât pe continent. «In Anglia, zice el, evoluţia culturii juridice a avut loc mult mai încet, de cât mersul civilizaţiei în genere, şi acest fenomen să explică, în parte, prin încete-neala şi insuficienţa desvoltărei legislative a ţarei. Ar fi de dorit mult ca pe viitor legiferările să fie mai frecvente de cât acuma; pentru că aceasta ar înviora evoluţia din cale afară lentă a jurisprudenţei» (4).

Admitem, până la un punct, părerea lui Lambert că legislaţiile sufer în genere de un fel de regresie cronică; admitem că evoluţia dreptului pe cale legislativă (cristalisarea dreptului realisată de legiuitor, cum ar zice d-l N. Titulescu), ar avea multe desavantaje, de cari ar fi cu totul scutită «materializarea dreptului», întreprisă direct de judecător. Experienţa zilnică ne învederează la fie care pas că legile scrise adese ori devin netrebne, cad în desuetudine, nu mai corespund cerinţelor vieţii. Şi nimic nu este mai penibil de cât perioadele lungi de agonie, cari preced reformele legislative mult aşteptate.

Ce denotă însă toate aceste?

Aceste fapte denotă un singur lucru, anume că este absolută nevoie să perfecţionăm funcţionarea aparatului legislativ, în sensul ca să 'l facem mai impresionabil şi mai receptibil faţă de interesele sociale ale mediului. Şi aceasta din două puncte de vedere.

Mai întâi este de absolută nevoie ca corpul legislativ să fie astfel organizat, în cât să permită intrarea în el a tuturor forţelor sociale reale ale ţarei, proporţional cu importanţa şi cu înrăurirea lor efectivă în afacerile publice. Multe din legile cele mai învechite, mai nedrepte şi mai nesuferite dătoresc viaţa lor îndelungată exclusiv numai faptului că puterea legiuitoare este cu meşteşugire ținută în mâni de persoane sau de o clasă de indivizi, cari de mult ş'au pierdut rostul lor social.

Miseriile multiple, cari actualminte bântue domeniul dreptului civil, pot fi înlăturate nu prin vre o «metoadă nouă de interpretare», ci numai prin reorganizarea întregii întocmiri sociale.

În al doilea loc este de absolută nevoie ca corpul legislativ să funcţioneze în permanenţă, să fie foarte atent şi să urmărească ori ce mişcări, ori ce cerinţi noi se manifestă în societate, sesizându-le chiar din momentul apariţiei lor. Din acest punct de vedere în special este necesar ca jurisprudenţa şi practica judecătorească să fie din timp supuse celei mai scrupuloase analize, şi

toate lipsurile şi anomaliiile legii, remarcate de cutare sau cutare instanţă, să fie notate şi controlate de aproape din punctul de vedere juridico-ştiinţific. Evident că pentru o lucrare de asemenea natură va trebui o instituţiune specială, alcătuită din bărbaţi luminaţi şi competenţi, cari să se consacre exclusiv numai acestei indeletniciri. Cu un cuvânt este nevoie de înfiinţarea unui *aparat de control din punctul de vedere «de lege ferenda»*.

Socotim că, în atari condiţiuni, desavantajele legislaţiei, indicate mai sus, vor putea fi reduse la minimum; şi chiar de ar mai rămânea oare cari mici inconveniente, acestea s'ar datora numai *caracterului câte o dată general* al prescripţiunilor legii. Să ştie însă că tocmai acest caracter alcătueşte trăsătura inevitabilă şi cea mai importantă a orî cărei legiuiri; a renunţa la ea înseamnă a renunţa la însăşi legea.

* * *

În contra metodelor tradiţionale de interpretare se mai aduce încă o invinuire, de astă dată cu caracter cu totul special.

Pentru menţinerea acestei metode, zice Lambert, există un motiv, pe care totuşi ne place să 'l îndosim. Această metoadă favorisează şi serveşte interesele nu a masei justiţiabililor, ci numai a juriştilor şi a magistraturei. Ea procură în mâinile acestora un mijloc de influenţă analog cu acela, pe care 'l aveau augurii din vechea Romă, şi graţie căruia dînsii monopolizase dreptul de tălmăcire a voinţei zeilor şi căpătase o putere enormă în viaţa publică. Ştim din istorie că foarte adese ori augurii se foloseau fără nici o jenă de acest drept, pentru a favorisa interesele clasei sociale din cari făceau parte. Nimicirea monopolului acestui drept, alcătueşte momentul cel mai fericit şi mai principal pe calea *democratizării dreptului*.

Nu trebuie oare să spunem acelaşi lucru, continuă Lambert, şi despre metoada tradiţională de interpretare?

De sigur că da. Mulţi din apărătorii ei simţesc că, *o dată cu dispariţia metodei tradiţionale, va dispărea din mâinile claselor dominante unul din mijloacele cele mai bune pentru înfrânarea pornirilor maselor populare nerăbdătoare, şi pentru stabilirea procesului de transformare prea repede a organismului social*. Acesta este singurul rost al metodei tradiţionale în momentul de faţă. Un atare rost însă poate oare s'o justifice? Mă mărginesc numai a enunţa chestiunea, şi constat că aceea ce în ochii unora pare un merit, pentru alţii, mult mai numeroşi, din

(4) Vezi *La fonction du droit civil comparé*, pag. 811.

contra, alcătuește un motiv hotărâtor de condamnare⁽⁵⁾.

Iată dar unde este «buba»! Iată ce motive egoiste și perfide se ascund îndărătul argumentărilor teoretice ale celor ce susțin metoada tradițională!

Precum vedem, învinuirea este din cele mai grave. Se bănuiește însăși cinstea doctrinei. Din fericire însă, nu este tocmai greu de dărâmat asemenea acuzațiuni.

Până în prezent reprezentanții metoadei noi de interpretare aruncau la adresa metoadei tradiționale acuzațiunea, că ea leagă prea tare pe judecători de litera legii, că le restrânge libertatea aprecierii. De astă dată însă constatăm cu surprindere că menținerea acestei din urmă metode este reclamată de interesele magistraturei! Pentru întâia oară auzim că interesele cui-va să reclame restrângerea, tărmurirea activității. . . .

Dacă jurisconsultii și magistrații de astăzi se aseamănă cu augurii din Roma veche, apoi ceea ce Lambert ar dori să realizeze prin teoria sa, ar echivala pentru auguri cu complecta lor emanare de sub procedeele formale ale interpretării sacerdotale, de cari totuși dânșii erau legați;—ar însemna deplina sancționare a părerilor lor personale. Credem că pentru orî cine este evident, afară doar de d-l Lambert, că o asemenea lărgire a libertății augurale, n'ar fi alcătuit de loc «democratizarea dreptului», ci tocmai din contra «aristocratizarea» lui, căci, fără îndoială, aceasta ar fi întărit și mai mult influența colegiului augurilor, punându-l în afară de orî ce control.

Dacă pentru jurisconsultii și magistrații de astăzi metoada tradițională ar constitui, ca și pentru augurii de altă dată, unul din cele mai bune mijloace de favorizare a clasei dominante, din care poate cei mai mulți din ei sunt eșiți, apoi noi, în propriul lor interes, i-am sfătui să caute cu orî ce preț să-și însușească noua metodă de interpretare. Folosindu-se de dreptul nețărnut și fără control de apreciere a valorii sociale a fiecărui fapt omenesc, ei s'ar pune mult mai ușor la adăpost de presiunea „masei nerăbdătoare“, și ar putea mai lesne domoli «mersul prea repede a procesului de transformare socială».

Cele spuse mai sus le credem îndestulătoare atât pentru a pune în evidență slăbiciunea logică a părerilor lui Lambert, cât și pentru caracterizarea etică a acuzațiunilor indicate aci.

Pe lângă aceasta însă, să mai susținem că «metodele de generalizare» și lărgirea dreptului de apreciere a judecătorului ar fi imperios reclamate

de necesitatea urgentă de a se întinde o mână de ajutor «celor slabi economicește», de a se ameliora situația socială a claselor nevoiașе față de «burghezimea îndestulată».

Am văzut ce ne vorbesc în această privință autorii noului cod german și sub ce aparență captivantă ne prezintă Saleilles rolul de «conciliateur social» al magistratului⁽⁶⁾. Lărgirea aprecierii judecătorești este considerată ca mijlocul cel mai eficace pentru *atenuarea luptei intereselor de clase și de partid* și pentru realizarea operei de „socializare a dreptului“.

Să analizăm și acest argument.

Dacă este să ne punem pe tema luptei intereselor de clase și de partid, apoi, cum majoritatea magistraților nu sunt ridicați din pătura mare a «celor slabi economicește», ci din contra, aparțin «burghezimei îndestulate», nu mai rămâne nici o îndoială că speranțele exprimate mai sus ar fi cu totul zadarnice.

Nouă ni se pare însă că chestiunea s'ar prezenta în alt mod.

Autorii, cari preconizează lărgirea dreptului de apreciere judecătorească, comptează mult pe forța curentului ideilor din societate, și mai ales pe speranța că acest curent va pătrunde până la fotoliul magistraților și le va acapara mentalitatea. Cel puțin așa nădăduiește Saleilles.

Nu sunt partisan al materialismului economic, ci, din contră, cred, ca și Saleilles, că „ideile în societate își fac opera lor, și nimic nu le poate stavili mersul înainte“. Dar iarăși nu mai puțin sunt convinși că chestiunea «luptei intereselor de clase și de partid» nu este o cantitate atât de neglijabilă, în cât să o putem trece cu vederea, când e vorba de rezolvirea problemei lărgirii aprecierii judecătorești. Și aceasta mai ales într-o țară ca a noastră, unde politicianismul a corupt caracterile și conștiințele, unde legile rămân scrise numai pe hârtie, și unde nu ne prea putem lăuda că avem un control social serios.

Cu tot respectul ce avem pentru talentul lui Saleilles, nu putem împărtăși părerea sa cu privire la *liberalismul* metoadei noi de interpretare și *conservatismul* metoadei tradiționale. Din contra, noi credem că aci e la mijloc o mare confuziune.

Metoada tradițională exprimă în sine ideea domniei și autorității legii. Orî cum ar fi legea: conservatoare, liberală, radicală sau socialistă, ea de o potrivă trebuie să rămână *sacra și inviolabilă*.

Dacă e așa atunci evident că metoada tradițională va fi un factor când progresist, dacă legea

⁽⁵⁾ Vezi Lambert, *Le droit civil et la législation ouvrière*, apărut în *Revue générale du droit, de la législation et de la jurisprudence*, 1904, vol. V, pag. 462—463.

⁽⁶⁾ Vezi părerea lui Saleilles expusă în capitolul II al lucrării noastre.

e progresistă, când conservator, dacă legea e conservatoare.

Metoadă de generalizare, măbind rolul și preponderanța magistraturei, și prin aceasta favorisând triurirea curentelor sociale suprapuse într'un moment dat, poate fi de asemenea un factor când conservator, când progresist, după cum și curentul social dominant va avea un caracter său altul.

Nu se poate deci zice nici într'un caz că prima metoadă, prin esența ei, este tot-d'a-una conservatoare, iar a doua metoadă e tot-d'a-una progresistă, după cum nu se poate afirma nici că legea este tot-d'a-una conservatoare, iar curentele sociale tot-d'a-una progresiste.

Din punctul de vedere pur teoretic, chestiunea conservatismului său liberalismului cutărei său cutărei metoade de interpretare nu poate fi întemeată. Dar oare sub raportul *practic*, din punctul de vedere al momentului de față, al actualităților, această chestiune să nu fie fundată?

În adevăr, faptul că multe din premisele său mai bine zis principiile sociale ale actualelor codice civile sunt învechite și nu mai corespund cerințelor timpului, este atât de evident că nu se mai poate tăgădui de nimeni. Necesitatea revizuirii generale a codului civil, în sensul unei îmbunătățiri serioase a condițiilor juridice a claselor muncitoare, a devenit atât de urgentă, în cât, după vorba lui Saleilles, chiar din rândurile lagărului protivnic încep a se manifesta dispoziții de cedare în această privință.

Până unde însă oare merg asemenea dispoziții de cedare?

În țesă generală revandicările muncitorimei sunt foarte întinse. Ea cere revizuirea mai mult sau mai puțin radicală a tuturor condițiilor fundamentale ale vieții socialo-economice de astăzi.

În locul unei ast-fel de revizuirii radicale, noi observăm un fenomen foarte curios.

Legiuirile noi civile, precum de pildă este cea germană și elvețiană, să mențin în totul pe baza principiilor vechi de întocmire socialo-economică, și numai unde și unde să îndură de fac câte o concesiune foarte slabă și nehotărâtă în favoarea noilor curente sociale.

La revandicările drepte ale claselor muncitoare de a se asigura fie cărui individ posibilitatea unui trai omenesc cinstit, codificatorii noi răspund prin acordarea dreptului judecătorului de a reduce procentele convenționale din cale afară exagerate, prin anularea clauzei penale, (art. 1087 C. c.), prin anularea dispozițiunei că stăpânul, în ce privește plata salariului servitorului său, să crede pe cuvânt (art. 1472 C. c.), prin acordarea dreptului judecătorului de a declara nul un

contract care ar stipula renunțarea din partea lucrătorului în favoarea patronului a riscurilor profesionale, etc.

În același timp teoreticianii unei asemenea «politici juridice» au scos pe tapet și problema metoadelor de generalizare, adică lărgirea dreptului de chibzuire judecătorească. Și aceasta se explică ușor; căci pentru funcționarea unei asemenea *politici de concesiuni vagi și nehotărâte*, nu poate fi alt mijloc mai îndemânatec de cât chibzuirea suverană a judecătorului. Vechea întocmire socialo-economică va ceda aci numai „după apreciere și împrejurări”; prin urmare va ceda numai în parte, unde și unde, reținându-se cât s'ar putea mai mult asupra fie-cărei poziții.

Iată, după părerea noastră, unde residă adevărata obârșie socială a mult trâmbițatelor metoade de generalizare, și în lăgătură cu ele, a «tendinței de a se da principiilor legii o formulare cât mai generală, mai largă și mai somară».

Mai toți autorii, cari susțin noua metoadă, aduc ca argument hotărător în favoarea ei afirmația că prin mijlocul generalizării și grație rolului de «*conciliator social*» al magistratului, vom trece încetul cu încetul către noile condiții de trai, fără „salturi amețitoare”, fără „ruptura radicală” și răsturnarea din temelie a întocmirii socialo-economice de astăzi (doctrina lui Saleilles expusă în capitolele precedente ale lucrării de față).

Prin urmare, pe de o parte frica de o «ruptură bruscă și radicală», frica de o întorsătură hotărătoare a problemelor sociale, iar pe de altă parte, conștiința necesității concesiunilor față de revandicările drepte ale gloatelor muncitoare, — iată ce a adus la lumina zilei metoada de interpretare liberă.

În aceasta stă forța ei, dar tot aci găsim și marea ei slăbiciune.

Când va veni momentul ca masele «celor slabi economicește» să-și spună neted cuvântul lor și să-și realizeze voința, ele își vor exprima-o și concretiza-o în anumite principii hotărătoare, cari să nu mai permită nici o umbră de îndoială, și nu se vor mai lăsa pe «încrederea în persoana judecătorului» de a le regula relațiunile și daravelele lor «după chibzuința suverană».

Ceea ce se cucerește prin trudă și luptă de veacuri, nu se dă așa ușor pe «chibzuință» ori cui, fie acela chiar și judecător de profesie.

Vespasian Erbiceanu

Judecător de instrucție pe lângă Trib. Iași

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 20 Februarie 1906

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Primăria comunei Hudeștii-Mari cu Dudel Șender

Regulamentul pentru constatarea veniturilor comunale.—Art. 101.—Accize.—Contrabandă.—Agenți constatatori.—Autorizare din partea Ministerului public.—Lipsa acestei formalități.—Flagrant-delict.—Chestiune de fapt.—(Art. 101 din Reg. pentru constatarea și perceperea veniturilor comunale).

Conform art. 101 din regulamentul pentru constatarea și perceperea veniturilor comunale, agenții accizelor care vor dobîndi convingerea că un fapt de contrabandă a fost săvîrșit, pot procede la constatarea faptului, în caz de flagrant delict, fără autorizarea Ministerului public.

Chestiunea de a se ști dacă, într'un anumit caz, a fost sau nu flagrant delict, este o chestiune de fapt, pe care instanțele de fond sunt în drept să o aprecieze în mod suveran, și constatarea lor în această privință scapă de controlul Curții de casație.

Decisiunea 49/906.—Respins recursul făcut de Primăria comunei Hudeștii-Mari contra cărței de judecată a judeului ocolului Herța No. 18/905, dată în proces cu Dudel Șender.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat P. Borș în dezvoltarea motivului de casare, în lipsa intimatului;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Greșită aplicațiune și violarea art. 101 din reg. venitului comunal combinat cu art. 40 cod. pr. pen.

«Contravenția s'a comis la 11 Decembrie 1902, iar constatarea s'a făcut a opta zi de la comitere. Totuși judele de ocol din Herța a anulat procesul-verbal de contravențiune ca făcut cu călcarea dispozițiilor art. 101 precitat, într'un caz agenții de constatare n'au obținut o informație judiciară.

«Judele de ocol violează precitatul articol din lege și art. 40 din cod de pr. pen. în nesocotința regulii de drept când e delict flagrant».

Avînd în vedere că din cartea de judecată No. 18/903 a jud. ocol. Herța, județul Dorohoi, ce este supusă recursului, rezultă că prin procesul-verbal No. 3092/902 încheiat de ajutorul de primar al comunei Hudeștii-Mari, jud. Dorohoi, Dudel Șender a fost condamnat la 32 lei amendă și la confiscarea unei cantități de făină și de gaz, ce a introdus pe ascuns în comună, fără a plăti taxele de acciz;

Avînd în vedere că Dudel Șender, intimatul în recurs, făcînd apel, judecătoria ocolului Herța a anulat menționatul proces-verbal, și a apărut pe contravenient de condamnățiune, obligînd pe primărie a-î restitui marfa confiscată pe motiv că nefiind vorba de un flagrant delict de contrabandă, agenții primăriei nu erau în drept a constata faptul de contrabandă fără autorizarea Ministerului public, și pentru că persoana care a descoperit contrabandă n'a luat parte la redactarea procesului-verbal și n'a iscălit acest act împreună cu ajutorul de primar, iar contra menționatei cărți de judecată primarul comunei Hudeștii a făcut recursul ce este a se judeca;

Considerînd că, după art. 101 din regulamentul pentru constatarea și perceperea veniturilor comunale, agenții accizelor care vor dobîndi convingerea că un fapt de contrabandă a fost săvîrșit de mai puțin de un an, se vor adresa Ministerului public pentru a obține o informațiune judiciară, iar când e cazul de flagrant

delict atunci agenții pot procede la constatarea faptului de contrabandă fără autorizarea Ministerului public;

Considerînd că în specie contrabandă s'a comis în ziua de 11 Decembrie 1902, iar constatarea efectuându-se la 19 Decembrie, instanța de fond zice că nefiind vorba de un flagrant delict de contrabandă primarul nu era în drept, cum a făcut, să constate faptul de contrabandă fără autorizarea Ministerului public și că din cauza neîndeplinirii acestei formalități esențiale procesul-verbal apelat este isbit de nulitate;

Considerînd că cestiunea de a se ști dacă în atare cazuri a fost sau nu flagrant delict, este o chestiune de fapt pe care instanțele de fond sunt în drept să o aprecieze în mod suveran și constatarea lor, în această privință, scapă de controlul Curții de casație;

Considerînd că, cartea de judecată supusă recursului într'un caz se menține pe argumentarea că n'are speță, nu era flagrant delict și în consecință procesul-verbal urma a se anula, este inutil a se mai discuta și primul motiv bazat pe violarea dispozițiilor art. 105 din acelaș regulament mai sus citat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 9 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Administrația financiară de Argeș cu Preotul Pelculescu

Contribuțiuni directe.—Impozit funciar.—Servitori bisericești.—Dacă ei au a fi scutiți de impozitul funciar pentru imobilele în care locuiesc chiar în cazul când ar avea și alte venituri.—(Art. 12 din legea impozitului funciar).

Legiuitorul, nefăcînd nici o distincțiune în ce privește regula de scutire de impozit funciar pentru cazul când un servitor bisericesc ar avea și alte venituri sau funcțiuni, urmează că nici judecătorul nu poate să escheteze un asemenea caz de la regula generală și, deci, independent de orî-ce venit ar avea, servitorii bisericești sunt scutiți de impozitul funciar pentru imobilul în care locuiesc.

Decisiunea 15/905.—Respins recursul făcut de Administrația Financiară Argeș, contra decisiunei Comisiunei de apel din jud. Argeș cu No. 85/905.

Curtea,

Asupra motivului de casare:

«Violarea și greșită interpretare a art. 12 din legea impozitului funciar, căci în textul și spiritul acestui articol, fiind vorba numai de servitorii bisericești, nu și de acei care de și servitorii bisericești mai au și alte venituri și funcțiuni».

Considerînd că comisiunea, pentru a scuti pe intimat de darea impositului funciar, s'a întemeiat pe dispozițiunile art. 12 al. b din legea impositului funciar, care prevede că sunt scutite de această dare: încăperile menite pentru exercițiul osebitelor culte recunoscute, cu locurile și zidurile coprinse în îngrăditurile lor, precum și locuințele clerului de mir și ale servitorilor bisericești de orî-ce religione, fără însă a se cuprinde în această excepțiune casele ce asemenea fețe sau stabilimente ar avea pentru închiriere și speculație;

Considerînd că legiuitorul nefăcînd nici o distincțiune, în ce privește această regulă de scutire, pentru cazul când un servitor bisericesc ar avea și alte venituri sau funcțiuni, urmează că nici judecătorul nu poate să excepteze un asemenea cas de la regula generală de scutire prevăzută prin art. 12 al. b din legea asupra impositului funciar;

Că, așa fiind, Comisiunea de apel, departe de a viola acest text, a făcut, din contra, o justă și sănătoasă aplicațiune a lui, și deci motivul de casare este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 22 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Ernest Hofer cu Fiscul

Contribuțiunii diect. — Patentă. — Diferite comerțuri exercitate în același local. — Dacă comerciantul are a plăti două deosebite patente. — (Art. 7 al. 2 legea patentelor).

Potrivit art. 7 al. 2 din legea patentelor, plata unei jumătăți de patentă, pe lângă patenta întreagă, are loc numai atunci când comerțul ce face același patentar în aceeași comună, îl exercită în diferite prăvălii, iar nu și atunci când ele se exercită în unul și același local.

Decisiunea 126/905. — Casată decisiunea comisiunei de apel din jud. Argeș cu No. 376/905, dată în procesul de impunere cu Ernest Hofer.

Curtea,

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 7 alin. 2 din legea patentelor de oare-ce comisiunea m'a impus la o patentă și $\frac{1}{2}$, pe când eu exercit ambele comerțuri în aceeași prăvălie».

Având în vedere că, din decisiunea supusă recursului, s'a constatat că recurentul Ernest Hofer a fost impus la o patentă principală și o $\frac{1}{2}$ patentă accesorie pentru cele două comerțuri ce exercită și anume: acela de chiristigiu și acel de tâmplar;

Considerând că, potrivit art. 7 alin. 2 din legea patentelor, patenta accesorie de $\frac{1}{2}$ are loc numai atunci când comerțul ce face același patentabil în aceeași comună se exercită în diferite prăvălii;

Că comisiunea, prin decisiunea supusă recursului, nu constată și nu precizează absolut de fel că recurentul exercită în diferite prăvălii acele două comerțuri pentru care a fost impus;

Că așa fiind, decisiunea rămâne nemotivată în acest punct, într-un cât nu stabilește existența acestei condițiuni, *sine qua non*, cerută de art. 7 al. 2, pentru a se justifica impunerea recurentului și la o patentă accesorie;

Că deci, din acest punct de vedere, decisiunea este casabilă;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJIU

Audiența de la 11 Martie 1906

Președenția D-lui D. DEMETRESCU, Președinte

Sentința electorală No. 190

Drept electoral. — Dacă în urma tractatului din Paris din 1856, toți locuitorii orașului Ismail au dobândit de drept calitatea de români. — Persoană care a fost autorizată de Ministerul Justiției de a profesa avocatura în Dobrogea și care a ocupat și funcțiunile în magistratură. — Dacă toate acestea pot stabili calitatea de cetățean român. — Posesiunea de stat prin faptul că o persoană a fost înscrisă în listele electorale. — Dacă această posesiune are vre-o valoare când se dovedește că contestatorul este supus străin

1. De și, în urma tractatului din Paris de la 30 Martie 1856 cu care ocaziune Ismailul s'a luat de la Rusia și s'a adăugat pe lângă țara Moldovei, toți locuitorii aceluia pământ, au dobândit drepturile și privilegiile asigurate țării românești, însă pentru ca o persoană să aibă dreptul de cetățean român trebuie, conform dreptului inter-

național, să dovedească că tatăl său la data sus arătată, era supus rus, și că avea domiciliul în Ismail, căci nu ori-ce supus rus din altă parte a Imperiului și care întâmplător se găsea atunci în Ismail devenea cetățean român.

2. Faptul că o persoană a fost autorizată de a profesa avocatura în Dobrogea, sau că a ocupat funcțiunile în magistratură, nu pot stabili calitatea de cetățean român, căci nu pe această cale se poate ajunge la o împământanire în mod regulat, conform cu legile țării.

3. Posesiunea de stat trasă din faptul că o persoană a fost înscrisă în listele electorale, nu are valoare de cât un an, și chiar când s'ar admite contrariu, această alegațiune cade, când se dovedește că persoana contestată este supus străin.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere actele aflate la dosar și susținerile părților;

Considerând că motivul ștergerii din listele electorale a contestatului Iosif Minof este ca fiind supus străin;

Considerând că în susținerea acestora se prezintă actul de căsătorie No. 4 al comunei Peșteana din 1904 Octombrie 3 al d-lui Iosif Minof și al d-nei Elisabeta C. Scutaru prin care se arată între alte acte preliminare, actul de naștere al d-lui Minof, înscris în registrele civile, în condica matriculară a Bisericei Acope-rământul Maicei Domnului din orașul Ismail (Rusia) din care rezultă că la 1857 s'a născut dânsul din părinții Nicolae Minof Meliciof și Ecaterina Marcova, act înscris în citata condică sub No. 29 (copia în dosar) de asemenea actul de moarte al tatălui său înscris în registrele Primăriei orașului Ismail cu data 1867 Septembrie 17, cum și actul de moarte al mamei sale sub No. 103 din 1904 al Consulatului din Ismail;

Considerând că în speță se susține că Iosif Minof este supus străin și aceasta rezultă din convenția de la Paris (tractatul de pace din 30 Martie 1856);

Considerând că în adevăr, în urma menționatului tractat, Ismailul se ia de la Rusia și se adăogă pe lângă țara Moldovei sub suzeranitatea Porței Turcești și locuitorii acestui pământ se vor bucura de drepturile și privilegiile asigurate țării Românești și Moldovei;

Considerând însă că spre a fi transformat la 1856 în supus român, conform dreptului internațional, trebuia să se facă o dovadă că tatăl său la zisa dată era supus rus și că avea domiciliul în Ismail, căci nu ori-ce supus rus din altă parte a imperiului, care întâmplător se găsea în acele vremuri în Ismail, devenea cetățean român; că în afară de toate acestea articolul citat mai cerea o condițiune: ca locuitorii din Ismail să nu fi beneficiat de partea finală a citatului articol, în privința strămutării locuinței;

Considerând că nici o dovadă nu se face în acest sens, nici de apelanți nici de contestat, și deci există o probă puternică că Iosif Minof de și născut la 1857 în urma încorporării Ismailului la Moldova a fost născut supus rus, iar nu român, prin faptul încorporării teritoriului;

Considerând că apelantul prezintă în susținerile sale diploma de Doctor în drept a Universității din Liege, în care se arată că contestatul a obținut diploma cu data 1891 Iulie 29 și vizată la Facultatea de drept din București cu data 6 Noembrie 1891, și în care diplomă se prevede că Iosif Minof este din Ismail, din Rusia, ori această arătare în diplomă nu poate fi de cât copia declarațiunei sale, când s'a înscris în zisa facultate că este supus rus;

Considerând că apelantul prezintă în susținerea apelului mai multe adrese ale Ministerului Justiției, prin care dovedește că a fost autorizat de a profesa advocatura în Dobrogea, cât și decretul de numirea sa în magistratură la judecătoriile Jiū și Tg.-Jiū, precum și o carte de advocatură cu No 19/891 a ordinului advocaților din Covurlui;

Considerând însă că toate aceste acte, nu pot stabili calitatea de cetățean român, mai ales că prin adresa No. 14134 (14114 stată la dosar) din 31 Noembrie 1891, d-l Ministru al Justiției în urma cererii d-lui Minof spre a putea pleda în Dobrogea, i comunică că nu poate admite până nu va da probe de naționalitatea sa, și dacă i s'a admis în urmă cererea, fără a se arăta ce acte au intervenit, nu pe această cale se putea ajunge la o înpământenire în mod regulat conform cu legile țării;

Considerând că apelantul mai prezintă certificatul No. 889/891, al Episcopiei Dunărei de Jos, din care rezultă că contestatul a funcționat ca copist la zisa Episcopie de la 15 Ianuarie 1875 până la Octomb. 1878;

Considerând că această probă nu-i poate folosi mai ales că se arată că după acea epocă densus s'a reintors în Ismail și deci în mod natural prin tractatul de la Berlin care l-a găsit în Ismail a redevenit cetățean rus, chiar de ar fi fost român (fapt ce nu se dovedește la 1857 data nașterii sale);

Considerând că posesiunea de stat prin faptul că a fost înscris în listele electorale nu au valoare de cât un an, și chiar când s'ar admite contrariu, această alegațiune cade, când se dovedește că contestatul este supus străin, cum este în speța noastră;

Considerând că în afară de toate acestea, dacă contestatul ar fi fost supus român ar fi făcut serviciul militar, sau ar arăta că a fost scutit, fapte ce nu se deslășesc de numitul, care singur este obligat a face această dovadă;

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte D. Demetrescu, tribunalul, respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) D. Demetrescu, N. N. Săuleșcu.

p. Grefier (s) I. I. Racoveanu

JUDECATORIA OCOLULUI I BUCUREȘTI

Audiența de la 24 Martie 1906

Pierre Bellet cu Direcția Poștelor și Telegrafelor

Cartea de judecată No. 1264

Competință.— Cerere de despăgubiri civile rezultând dintr'un fapt penal de competența instanțelor penale franceze.— Dacă asemenea cerere poate fi introdusă la instanțele române.— Expedierea unui mandat poștal prin poșta română în Franța, cu care avem convenție poștală.— Nepredarea valorii la destinație.— Răspunderea poștei române.— Expedițiune făcută prin poșta română.— Considerarea acestui fapt ca un contract de transport.— (Art. 413, 421, 436, 441 C. com. și art. 10 al I și II din convenția poștală dintre România și Franța).

1. Cererea de despăgubiri civile rezultând dintr'o acțiune penală, poate fi intentată înaintea instanțelor române, dacă părțile domiciliază în țară, de și acțiunea penală rezultând dintr'un fals, în care poșta franceză ar fi responsabilă, ar fi de competența instanțelor penale franceze.

2. Dacă se expediază un mandat poștal prin poșta română într'o țară străină cu care avem convențiune poștală reciprocă, responsabilitatea, în ceea ce privește despăgubirile civile, rezultând din nepredarea valorii persoanei de destinație,

cade în sarcina poștei de expediție, care e cea română.

3. Expedițiunea făcută prin poșta nu e de cât un contract de transport, poșta devenind un simplu căraș.

Judecata,

Asupra acțiunii de față:

Având în vedere actele din dosar și susținerile orale ale părților;

Având în vedere că reclamantul Pierre Bellet pictor, cu domiciliul în București, strada Dionisie No. 10, a expedit 500 lei prin mandatul poștal No. 2214 din 28 Maiu 1905 d-nei D-r Maria Thoma Ionescu la Paris, domiciliată în Hotelul Maurice 228, str. Rivoli;

Având în vedere că reclamantul cheamă în judecată pe Direcția Poștelor Române spre a-i restitui această sumă de oare-ce destinatară d-na Maria Dr. T. Ionescu nu a primit nici o-dată suma; plus 10 lei costul mandatului;

Având în vedere că Direcția Poștelor a prezentat în instanță mandatul în cestiune ce poartă No. 2214 și pe verso căruia se vede o semnătură de „V. Ionescu” ce ar fi a destinatariei;

Având în vedere că pe această semnătură reclamantul nu o recunoaște de a destinatariei în cestiune care nu ar fi primit nici o-dată banii;

In incident:

Considerând că în incident, chiar dacă reclamantul ar fi intentat o acțiune civilă conform art. 8 din codul de procedură penală aceasta ar fi putut fi intentată separat de plângerea penală, înaintea instanțelor civile;

Considerând că acțiunea penală nici nu a fost intentată de reclamant în care nici nu ar avea interes, și că nici de Direcția Poștei Române nu a fost intentată care singură ar avea interes; în care cas ar trebui să urmărească pe autorii falsului înaintea parchetului francez;

Considerând că domiciliul reclamantului și intimitul e în România și că cererea de despăgubiri civile a fost bine îndreptată la această instanță și că din conținutul acțiunii, reclamantul nu a intentat Direcției Poștei de cât un proces de despăgubiri civile rămânând ca Direcția aceasta să intenteze Direcției Poștelor Franceze, de va voi, o acțiune penală de fals, urmată de una civilă pentru paguba cauzată și ca atare incidentul devine ne fondat;

In fond:

Considerând că din semnătura presupusei destinatarie de pe mandatul în cestiune și actele prezentate de parte în instanță «unde se vede adevărata iscălitura a destinatariei Maria T. Ionescu» reese clar că iscălitura de pe mandatul poștal nu a fost a d-nei Maria T. Ionescu ne mai fiind nevoie de o expertisă asupra verificării scripturilor; de oare-ce contrafacerea e atât de «groșieră» în cât se observă de oricare;

Considerând că din convențiunea poștală încheiată de România cu Franța în 1898 la art. X se sună într'adevăr la alin. I că: «Plata mandatelor se regulează după dispozițiunile în vigoare în serviciul interior al administrațiunii de destinație, căreia i se incumbă responsabilitatea plăților sub semnături false» și că deci în cazul în cestiune, Direcția Poștei Franceze ar fi răspunzătoare de falsul comis;

Considerând că în alin. II la acest articol X se mai adaugă însă că «pentru a descărca răspunderea sa în privința orî-cărui mandat plătit de ea, această administrațiune, trebuie să fie în stare de a stabili: 1) că regulamentele sale conțin toate garanțiile necesare pentru constatarea identității destinatarului; 2) că plata s'a executat în condițiunile prescise de zisele regulamente»;

Considerând, deci, pentru ca Poșta Română să se fi descărcat de orî-ce răspundere în speță ar fi trebuit

să presinte regulamentul de descărcare al Poștei Franceze, prin care să se fi stabilit garanțiile asupra identității persoanei și modul plății mandatelor; ori Poșta Română nefiind în stare a ne dovedi că ce fel de regulamente a stabilit Poșta Franceză asupra felului achitărei mandatelor de valoare, prin hoteluri, ca de pildă identitatea voiajorului să fie atestată de patronul hotelului și achitarea mandatului să se facă prin cel care va verifica și atesta poștei locale, că iscălitura voiajorului destinat e adevărată, în care caz de sigur că banii nu ar fi ajuns de cât în mâna d-nei Maria Ionescu adevărată destinatară;

Considerând, deci, că Poșta română a încheiat sus zisa convențiune poștală cu Franța dar, că nu a cerut acesteia să-i presinte sus zisele regulamente și ca atare Poșta Română cade sub răspundere, pentru că nu a fost destul de diligente;

Considerând că conform codului de comerț această expediție a Poștei Române nu e de cât un contract de transport conform art. 413 C. com. și Poșta având rolul și îndatoririle unui simplu căraș;

Considerând că conform art. 421 al. 2, 436 și 441 C. com. obligațiunea cărașului e de a exercita ordinul expeditorului și că nu încetează de cât atunci când lucrurile au ajuns la destinație și scrisorile de cărat au fost remise în mâinele adevăratului destinatar, și că aceste obligațiuni nu se pot restrânge prin nici un fel de stipulațiuni, chiar când transportul se face pe căi ferate (art. 441);

Considerând deci, că aci e vorba de un transport de bani, de un expeditor român, că: cărașul a fost parte Poșta Română, parte Poșta Franceză, că conform art. 436 C. com. cererile de despăgubiri ar fi urmat a se îndrepta saū la primul saū la ultimul căraș adică la Poșta Română saū la cea Franceză;

Considerând însă că prin art. X al. I și II din Convenția poștală, dintre România și Franța se reglementează responsabilitățile, și că pentru cazul în speță avem alin. 2 al aceluși articol din interpretarea căruia reese că responsabilitatea cade asupra Poștei Române.

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

Trib. din Quimper, 15 Martie 1905

Femea măritată. — Părăsirea domiciliului conjugal. — Reintegrarea acestui domiciliu manu militari. — Inadmisibilitate. — Art. 214 C. civ. fr. (196 C. rom).

Nici un text de lege nu împuternicește tribunalele a prescrie, după cererea bărbatului, reintegrarea domiciliului conjugal, manu militari, din partea femeii, care de fapt l-ar fi părăsit.

(Din Sirey, 1905. 2, p. 252)

Observație. — Chestiunea de a se ști dacă femeia, care a părăsit domiciliul conjugal, poate fi silită printr-o decizie judecătorească a reintegra domiciliul bărbatului prin forța publică, manu militari, este foarte controversată. Veđi în sensul afirmativei: Beudant, *Cours de dr. civil fr.*, I, 313; Planiol, III, 220; Vigié, I, 425. (ed. 1°), 441 (ed. a 2-a); Surville, *Eléments d'un cours de dr. civil*, I, 195, p. 118; Taulier, *Théorie raisonnée du Code civil*, I, p. 342 (ed. din 1840); Ducaurroy, Bonnier et Roustain, I, 307; Thiry, I, 327; Valette sur Proudhon, *État des personnes*, I, p. 453, nota a; Valette, *Explic. sommaire, etc.*, p. 117 urm. și *Cours de Code civil*, I, p. 326;

Garsonnet, *Pr. civ.*, III, § 529, p. 457; Demolombe, IV, 107; Pand. fr., *Mariage*, I, 1584; Demante et Colmet de Santerre, I, 297 bis III (ed. a 2-a) și 302 bis III (ed. a 3-a); Marcadé, I, 726; Moulon, I, 758; Aubry et Rau, V, § 471, p. 135, text și nota 7; Massé-Vergé, I, § 133, p. 229, nota 4; Troplong, *Contrainte par corps*, 258; Odilon Barrot, *Encyclopédie du droit*, V^o *Abandon d'époux*, No. 6 urm., Tot în acest sens tinde a se fixa și jurisprudența. Cpr. D. P. 55. 2. 284; D. P. 63. 2. 193; Sirey, 63. 2. 97; Trib. Die, *Gaz. du palais*, 90. 2. 358. — Veđi însă în sensul negativei, singurul juridic, după părerea noastră, Arntz, I, 381; Laurent, III, 93; Baudry, I, 620; Baudry et Fourcade, *Personnes*, II, 2172; Allemant, *Mariage*, II, 925; Chardon, *Puissance maritale*, 10 urm., p. 6 urm. (ed. belg. din 1843); T. Huc., II, 238; Duvergier asupra lui Toullier, I, partea II, 616, nota 1; Durantou, II, 440; G. Aix, Sirey, 84. 2. 93; C. provincială a Olandei meridionale, D. P. 52. 2. 105; Trib. Louvain și Charleroy (Belgia), *J. Clunet*, anul 1882, p. 572. Veđi asupra acestei controverse, F. Herman, *Cod. civ. annoté*, I, art. 214, No. 11 urm.; Pand. fr., *Mariage*, I, 1568 urm.; Répert. Sirey, *eod. v^o*, 1229 urm.; Neagu, I, p. 359 urm., No. 15; Dalloz, *Nouveau Code civil annoté*, I, art. 214, No. 21 urm. Cpr. D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. V, p. 486, *ad notam* și t. VIII, p. 344, *ad notam*. Veđi de același autor, observația publicată în *Curierul judiciar* din 10 Septembre 1900, No. 58, p. 467 urm., în care se arată toate sistemele propuse în această privință. (N. R.).

INFORMAȚIE

A apărut în editura ziarului „Curierul Judiciar”. Primul supliment din colecțiunea de legi financiare adnotate, coprinzând: Legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe modificată în 1905, Legea timbrului modificată în 1906 cu instrucțiunile pentru aplicarea ei; Legea pentru urmărirea din 1905; Legea pentru înființarea taxei pe decalitrul de vin, și desființarea taxei pe hectarul de vie; modificările aduse legii patențelor și tabloul aditional din 1905; legea pentru impozitul asupra venitului și capitalului mobilier; legea impozitului personal; legea pentru înființarea casei de împrumut pe amanet; legea pentru drumuri; legea pentru organizarea administrațiunii finanțelor statului; deciziunea Ministerului Domeniilor pentru înființarea secretarilor inspectori la camerele de meserii, a secretarilor de corporații și a creării biroului de percepere la fie care cameră de meserii.

Această lucrare se datorește D-lui G. St. Bădulescu, Prim-grefier la Înalta Curte de casație și Redactor la „Curierul Judiciar”, cunoscut deja lumii juridice pentru lucrările sale cari au fost mult apreciate.

Prețul acestui supliment este de lei 4 bani 50, iar pe hârtie de lux lei 5. Volumul complet (împreună cu suplimentul) lei 10 bani 50.

Se găsece de vânzare la Curierul Judiciar, 5 Calea Rahovei, București, și la autor, la Curtea de casație.

* * *

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mina incasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu mateă investite cu ștampila, Curierului Judiciar.

TELEFON No. 16/98 — Tip. CURIERUL JUDICIAR, Rahovei 5. — București — Administrator: N. I. Codreanu — c. 4688